

Hebreeën 11:1-6

Ons tekstgedeelte van vandaag begint met een prachtige definitie van wat we onder geloven verstaan. Geloven is zeker zijn van wat wij hopen. Tijdens een van de vorige bidstonden en laatst ook in een preek heb ik al opgemerkt dat hoop niet betekent 'het kan vriezen en het kan dooien', maar dat hoop te maken heeft met de toekomst die God heeft beloofd. En omdat God en zijn beloften absoluut betrouwbaar zijn is hoop iets waar je op aan kunt. Het gaat dus niet om een onzekere hoop, die bevestigd moet worden door het geloof. Het is eerder andersom. Onze hoop is vast en zeker en als je Gods beloften gaat geloven staan ze ook voor jou als een paal boven water.

Van dit geloof, het geloof dat God absoluut zijn woord houdt, hebben de ouden getuigd. De ouden, of oudsten dat is hetzelfde woord in het Grieks, zijn in dit verband de geloofsgetuigen die verderop in dit hoofdstuk worden genoemd. Het woord 'de ouden' is hier te vergelijken met het woord 'de vadersen', de vroegere generaties gelovigen. In Hebr. 1:1 wordt gezegd dat God eertijds tot de vadersen heeft gesproken. Vaak wordt ditzelfde Griekse woord gebruikt om de oudsten van de gemeente aan te duiden. Uit het verband blijkt wel dat dat hier niet opgaat.

Hebreeën 11 gaat vervolgens dat geloof van de ouden in herinnering brengen en het hoofdstuk werkt toe naar een climax in hoofdstuk 12:1,2: Daarom, omdat de ouden met volharding hebben geloofd, moeten wij dat ook doen, met het oog op Jezus gericht.

Voordat de schrijver begint met het opsommen van de geloofsgetuigen wil hij ergens anders op wijzen. En die uitspraak heeft ook op ons betrekking. Door het geloof komen we tot het inzicht dat de wereld door het woord van God is ontstaan, het zichtbare is ontstaan uit het niet-zichtbare. Hiermee grijpt de schrijver nog even terug op vs. 1, waar het ook gaat over de dingen die we niet zien, het onzichtbare. Eigenlijk staat er niet 'de wereld' maar 'de werelden' in vs. 3. Je mag het ook vertalen met het heelal of het universum. Niemand is erbij geweest toen het heelal tot stand kwam. Ook de wetenschap van vandaag blijft uiteindelijk steken in veronderstellingen, in hypothesen. Maar door het geloof erkennen we dat het zichtbare is ontstaan uit het onzichtbare. God heeft gesproken. Hij sprak en het was er. En dit geloof, dat het zichtbare voortkomt uit het onzichtbare, is kenmerkend geweest voor de ouden. Zij

leefden vanuit de vaste overtuiging dat wat nu nog niet zichtbaar was, eens zichtbaar zal worden. Net als de schepping eerst onzichtbaar was en nu zichtbaar is geworden.

De schrijver begint vanaf het 4^e vers met een lange rij van voorvaderen ter illustratie van deze stelling. Maar liefst 18 keer komt de uitspraak 'door het geloof' voor. Als eerste geloofsgetuige wordt Abel genoemd, die door zijn broeder Kaïn werd vermoord. Uit het feit dat God welgevallen had aan Abels offer concludeert de schrijver terecht dat hij met 'geloof' heeft geofferd. Daarom wordt hij ook rechtvaardig genoemd. Hoewel het OT Abel niet rechtvaardig noemt, doet de Here Jezus dat wel. Hij spreekt in Matt. 23:35 over Abel 'de rechtvaardige', die als eerste onschuldig werd gedood. Waarom Abel een beter offer bracht dan Kaïn wordt uit het OT niet duidelijk. Sommigen menen dat Abels offer God welgevallig was omdat hij een dierenoffer bracht en Kaïn slechts een spijsoffer. Belangrijker is dat Abel met de juiste hartsgesteldheid offerde. Hij offerde met geloof. Door dit geloof spreekt Abel als het ware nog. Hij is een voorbeeld geworden voor ons allemaal en vandaar dat hij in Hebr. 11 genoemd wordt.

De tweede geloofsgetuige die wordt genoemd is Henoeh. Van Henoeh weten wij niet veel. In een tijd waar de mensen ongeveer 800/900 jaar oud werden was Henoeh relatief jong toen er een eind kwam aan zijn aardse leven. Hij was nog maar 365 jaar oud. Hij is vooral bekend geworden omdat hij wandelde met God. Henoeh was een gelovige, d.w.z. dat hij voor God had gekozen en dat hij dit in zijn leven liet doorwerken. Opmerkelijk dat dit expleciet wordt benoemd. Blijkbaar leefde Henoeh in een goddeloze omgeving. Hij hilde niet mee met de wolven in het bos, maar keerde zich tegen de trend van zijn tijd. Zijn tijdgenoten namen dit niet en wilden hem daarom ter dood brengen. Daarin slaagden zij niet, want God nam hem weg. Zo zorgde God ervoor dat hij niet ter dood werd gebracht maar een plaats kreeg in de hemel. Henoehs hemelvaart is dus niet zo zeer een kroon op een lang en vroom leven maar een wegneming vanwege levensbedreiging. Deze gebeurtenis met Henoeh staat in Genesis 5, midden in een geslachtsregister van de oudvaders. Als je dat geslachtsregister leest dan valt op dat bij iedere naam gezegd wordt: zo waren al de dagen van (naam) die hij geleefd heeft, xxx jaar en hij stierf. Iedere naam sluit af met dit zelfde zinnetje, behalve Henoeh. Want Henoeh stierf niet, maar werd door God opgenomen in de hemel.

Tenslotte wil ik nog even iets zeggen over het 6^e vers.

Maar zonder geloof is het onmogelijk (Hem) welgevallig te zijn. Want wie tot God komt moet geloven dat Hij bestaat en een beloner is voor Hem ernstig zoeken.

We hebben nu twee geloofsgetuigen gezien. Abel en Henoeh. Beiden waren God welgevallig. Een welgevallen vinden bij God is alleen maar mogelijk door het geloof. Nog even wordt in deze tekst teruggegrepen op het onzichtbare, de dingen die men niet ziet. Want de eerste voorwaarde om tot God te komen is geloven dat Hij bestaat, ook al zie je Hem niet. Op een andere manier, langs een andere weg, is het onmogelijk. Dat kan ook moeilijk anders. Wie niet in God gelooft zal ook niet naar God toegaan. Abel ging naar God toe, zijn offer werd aangenomen. Het offer van de niet aan God toegewijde Kaïn niet. Het leven van Henoeh was God welgevallig, hij wandelde met God, zijn leven stak af tegen het leven van zijn tijdgenoten. Kenmerkend voor Abel en Henoeh is dat zij God zoeken. 'God zoeken' betekent niet naar Hem op zoek gaan zonder te weten waar Hij is en of je Hem zult vinden, in de trant van de zoekers die wij in onze tijd kennen. Het heeft hier de betekenis die we in het Oude Testament vinden, zoals bijv. in de Psalm 70:5:

Laten in U jubelen en zich verheugen allen die U zoeken; laten wie uw heil liefhebben, bestendig zeggen: God is groot!

God zoeken is in dit vers hetzelfde als Gods heil liefhebben. Het gaat om mensen die God kennen, die met Hem willen wandelen, die zijn wil willen doen. Alleen als je gelooft dat God die mensen beloont, ga je naar Hem toe. Anders begin je daar niet aan. Beloning staat hier in een context van ondergaan onrecht. Het gaat om de dag van de afrekening. Abel en Henoeh vertrouwden God dat Hij recht zal gaan doen. Wie Hem ernstig zoekt wordt beloond, al heeft hij onrecht te lijden gehad in zijn aardse leven.

Dit mag ook een bemoediging zijn voor onze broeders en zusters die te maken hebben met verdrukking. Hun leven met God, te midden van een God-vijandige wereld zal beloond worden. God is niet onrechtvaardig dat Hij dat zal vergeten. Hij gaat rechtspreken. Dat is niet alleen maar oordelen, maar ook rechtzetten. Alles wat door zonde en gebrokenheid aangetast is zal tot zijn bestemming komen. Wat krom is wordt recht.

*Wat zal de wereld mooi zijn op die dag, als God herstellen zal wat wij verknoeiden,
als rusten zullen al de zwaarvermoeiden, als tranen zijn verdreven door een lach.*

Amen.